

Kudrnáčová, Naděžda

Profesor Jan Firbas, humanista

In: *Jan Firbas ve vzpomínkách*. Kroupa, Jiří (editor). Vyd. 1.
Brno: Masarykova univerzita, 2003, pp. 55-56

ISBN 8021031093

Stable URL (handle):

<https://hdl.handle.net/11222.digilib/126919>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

luji takto zaútočit na Tvůj čas. Stydím se. Nezbyvá mi, než ještě poprosit, aby ses kvůli tomu na mne nehněval.“

Jakkoli jsem měl vždycky radost z jeho dopisů, tentokrát mě příliš nepotěšil. Všechno nasvědčovalo tomu, že situace je vážná a že si Jan Firbas dává věci jednou provždy do pořádku, že doslova i obrazně uklízí stůl, aby po něm nezůstaly sebemenší nedodělky. Přesto se v následujícím dopisu z 19. dubna, ve kterém reagoval na mou zprávu o stavu věcí, neozval jediný bolestínský tón, naopak s příznačnou ohleduplností a zdvořilostí i vůči kolegovi téměř o polovinu mladšímu píše: *„Velice se stydím, ale ze sobeckého úhlu jsem Ti moc vděčen za Tvou účinnou pomoc. Pokud jde o Českou fonetickou společnost, prosím o zaslání složenky, abych mohl zaplatit členský příspěvek za běžný rok 2000. Složenka z Kruhu moderních filologů ještě nepřišla. Až se objeví, dluhy uhradím. Také velmi oceňuji, žeš při řešení mých problémů neztratil svůj smysl pro humor. Díky Tvému zásahu budu ponechán v řadách České fonetické společnosti a nebudu odstředivou silou vymrštěn z Kruhu moderních filologů.“* Krátce na to Jan Firbas v květnu zemřel. Myslím, že odešel nejen s vyrovnanými dluhy a čistým stolem, ale především s čistým štítem jako vědec a především jako člověk.

PhDr. Naděžda Kudrnáčová, CSc.

Profesor Jan Firbas, humanista

Profesora Jana Firbase jsem znala od studentských let – byl vedoucím mé diplomové práce a mým školitelem, když jsem psala práci kandidátskou. Funkční perspektivě větné podle jeho příkladu jsem se nevěnovala, ale k profesoru Janu Firbasovi se hlásím jako ke svému učiteli anglické lingvistiky, který spojoval zapáleného vědce s vyznavačem a šířitelem mravních hodnot.

Profesor Firbas spojoval naše studia a naši práci s tradicí Pražské školy a se zahraniční lingvistikou. Byl sečtělý, laskavý a ochotný kolegiálně poradit, a tak mě i po skončení studií vzdělával, třebaže jsem se nevěnovala jeho problému nebo metodě. Naučil mě, že lingvistika je zároveň intelektuální dobrodružství a trpělivá práce. Byl

nesmírně inspirativní – pozornost, kterou věnoval sémantice v rámci funkční perspektivy větné, ovlivnila mou orientaci. Konzultace a diskuse s ním podnítily vyhraňování mého zájmu směrem k sémantice ve spojení se syntaxí.

Zásadní pro mě byla také pozornost, jakou věnoval profesor Firbas specifičnosti vědeckého diskursu, jeho objektivnosti a sdělnosti zároveň. Odvolával se na příklad svého učitele profesora Josefa Vachka s požadavkem, že čtenáře vědeckého textu je záhodno vést za ruku. Uváděl z vlastní zkušenosti, jak podstatný je ještě postup od poznání intuitivního, globálního, k poznání formulovanému v konceptech, a skromně i s oprávněnou hrdostí na svou práci mluvil o poslední této fázi jako o formulačním zápase.

Vzpomínám vděčně na svého univerzitního učitele, obdivuhodnou integrální osobnost. Ztělesňoval mravní jistotu, byl obecně encyklopedicky vzdělaný, nechal se okouzlovat kulturními hodnotami, byl to člověk hluboce oduševnělý a kulturní.

prof. PhDr. Jaroslav Peprník, CSc.

Za Janem Firbasem

Můj život v anglistice je zarámován tím, co pro mne učinil Jan Firbas, můj dobrý duch. Byl to on, kdo mne navrhl na pomocnou vědeckou sílu v Anglickém semináři. To bylo tehdy prestižní místo. Poskytovalo trvalý přístup k seminární knihovně, dávalo pověření k přebírání časopisů z Britské rady, ale hlavně umožňovalo osobnější kontakt s panem profesorem Vachkem i profesorem Štěpaníkem. Na konci třetího ročníku mi Jan Firbas naléhavě radil, abych si zažádal o účast na letní škole Londýnské univerzity. Já sám, který do té doby byl nejdále na západ patnáct kilometrů od svého rodného města (na kole za spolužákem), bych se nebyl toho nikdy z vlastní iniciativy odvážil. Ale tak díky jemu jsem se octnul poprvé v Británii, a mohl z těchto zážitků žít dalších patnáct let, než jsem směl do Anglie vycestovat podruhé. Když jsem složil státnice, Jan Firbas s profesorem Vachkem mi radili, abych si udělal doktorát. Po roce intenzivní práce se tak stalo a Jenda na oslavu toho vzal